

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední průmyslová škola strojnická Vsetín
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0483
Autor	Ing. Dagmar Václavíková
Název šablony	III/2
Název DUMu	21.3 Členění podle kalkulačního vzorce
Tematická oblast	ekonomika podniku
Předmět	Ekonomika
Druh učebního materiálu	<i>prezentace</i>
Anotace	poznat jednotlivé druhy nákladů
Vybavení, pomůcky	PC, projektor
Ověřeno ve výuce dne, třída	16.1.2014, 2B

Střední průmyslová škola strojnická Vsetín

www.zlinskedumy.cz

Výukové cíle

- Popsat jednotlivé části nákladů podle kalkulačního hlediska
- Orientovat se ve výpočtu nákladů

Klíčová slova

- Přímé náklady
- Výrobní režie
- Správní režie
- Jednotková práce
- Dávková práce
- Výrobní náklady

Kalkulační hledisko

Pro potřebu kalkulace vlastních nákladů a následně i ceny výrobku, třídíme náklady do dvou základních skupin podle toho, zda souvisí s výrobou konkrétního výrobku, nebo jsou společné více druhům výrobků.

Jsou to:

- a) náklady **přímé** neboli jednicové
- b) náklady nepřímé neboli **režijní**

Náklady přímé - jednicové

- Jsou to takové náklady, které přímo souvisejí s výrobou určitého druhu výrobku a jejichž výši připadající na výrobu jedné kalkulační jednotky můžeme přímo a přesně stanovit výpočtem, či jinak.
- Mezi ně patří zejména spotřeba základního materiálu , mezd výrobních dělníků, opotřebení speciálního nářadí, přípravků a forem.

Náklady nepřímé - režijní

- Jsou náklady **společné** více nebo i všem vyráběným druhům výrobků (výkonů), u nichž přímé stanovení výše nákladů na kalkulační jednici není vůbec proveditelné anebo by bylo velmi pracné a tedy nevhodné.
- Režijní náklady se obvykle člení na režii výrobní a správní

Výrobní režie

Tyto náklady vznikají ve **výrobních střediscích**.
Patří sem např. spotřeba pomocného materiálu (maziv, čisticích a brousících látek), spotřeba elektrické energie, odpisy dlouhodobého majetku a drobných a krátkodobých předmětů, náklady na údržbu, dopravu, mzdy nevýrobních dělníků, seřizovačů apod.

Správní režie

Zahrnuje náklady obdobného charakteru jako režie výrobní, ale vznikající ve **správních střediscích**.

Do správní režie zahrnujeme některé typické správní náklady jako např. kancelářské potřeby, náklady na poštovné a telefon, internet, dále odpisy kancelářského zařízení i budov, náklady na jejich údržbu a opravy, platy správních zaměstnanců apod.

Stanovení režijních nákladů

- Protože jsou režijní náklady obvykle společné pro všechny vyráběné druhy, musíme je k jednotlivým zakázkám přiřadit formou **procentuální přírážky (%R)** ze zvolené rozvrhové základny.
- Tou bývají nejčastěji **přímé mzdy**, ale mohou to být i strojní hodiny, případně součet všech přímých nákladů.

Výpočet režijních nákladů

Procentuální přírážku dostaneme, když sečteme režijní náklady za určité období (např. měsíc), vydělíme rozvrhovou základnou (vyplacené mzdy výrobním dělníkům) za totéž období a vyjádříme v procentech:

$$\%R = \text{režie celkem} / \text{přímé mzdy celkem}$$

Výpočet výrobních nákladů

(prvních 5 položek kalkulačního vzorce)

1) Přímý materiál je materiál, ze kterého je výrobek vyroben.

Hodnotu těchto nákladů dostaneme, když hrubou hmotnost materiálu (neboli spotřebu materiálu) vynásobíme cenou za jednotku:

$$\text{PM} = \text{spotřeba} \cdot \text{cena}$$

Výpočet výrobních nákladů

(prvních 5 položek kalkulačního vzorce)

2) Přímé mzdy jsou mzdy výrobních dělníků, přímo se podílejících na výrobě. Zahrnují mzdy za **obrábění M_{tac}** (takzvaná jednotková práce, která je úměrná počtu vyrobených kusů) a mzdy za **přípravu M_{tbc}** (takzvaná dávková práce, která se vyskytuje obvykle jednou za výrobní dávku, kde počet kusů značíme **d**).

$$M = M_{tac} + M_{tbc}/d$$

Výpočet výrobních nákladů

(prvních 5 položek kalkulačního vzorce)

3) Ostatní přímé náklady zahrnují opotřebení forem, přípravků nebo speciálního nářadí.

Vyskytují se pouze u vyšších typů výrob.

OPN = cena formy/počet kusů amortizace

Výpočet výrobních nákladů

(prvních 5 položek kalkulačního vzorce)

4) Výrobní režie počítáme jako procentuální podíl ze mzdy:

$$VR = \% M$$

5) Správní režie počítáme stejným způsobem:

$$SR = \% M$$

- U malých firem nemusí být režie vždy rozdělena na výrobní a správní. Pokud všechny činnosti probíhají v jedné budově, obsahuje režie jak výrobní, tak správní složku
($R = VR + SR$).

Výpočet výrobních nákladů

(prvních 5 položek kalkulačního vzorce)

- Součtem všech pěti položek dostaneme **výrobní náklady** na jednotku výroby, které jsou základem pro výpočet ceny výrobku.
- Každá položka je tedy uvedena v korunách na jednotku výroby (ks, kg, m atd.)

Otázky

- 1) Jak jsou definovány přímé náklady a co do nich patří?
- 2) Jak jsou definovány režijní náklady a co do nich patří?
- 3) Jaký je rozdíl mezi výrobní a správní režii?
- 4) Co je dávková a co jednotková práce?
- 5) Z jakých položek vypočítáme výrobní náklady?

Literatura, použité zdroje textu a obrázků

Ing. Milan Vojnar, ***Ekonomika 2***, pro IV. ročník středních průmyslových škol.

SPN Praha 1987

Ing. Dagmar Preislerová, ***Ekonomika***, pro střední školy, pro podnikatele.

MC nakladatelství Brno, 2009